

ΤΕΕ/ΤΜΗΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Μ.Ε. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Ο.Ε. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΑΕ

ΟΙ ΕΠΑΕ ΣΗΜΕΡΑ.
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ
ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥΣ.

Ομάδα Εργασίας ΤΕΕ/Τμ. Κ. Μακεδονίας
Δρ Κων. Παρθενόπουλος (Επιστημονικός Υπεύθυνος)
Δρ Σαμίρ Μπαγιούκ Α.Μ.
Φανή Δάλλα Α.Μ.
Κοτρώνη Θελεξιόπη Α.Μ.

Θεσσαλονίκη Μάιος 2008

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	σελ.
Περίληψη	1
Λέξεις-Κλειδιά	1
Πρόλογος	4
Εισαγωγή	5
A' Μέρος	
1. Νομικό πλαίσιο σύστασης, συγκρότησης και λειτουργίας των ΕΠΑΕ	7
2. Ανάλυση και σχολιασμός της ΚΥΑ που διέπει τη σύσταση και λειτουργία των ΕΠΑΕ	9
3. Το πλαίσιο της νομιμότητας της δράσης των ΕΠΑΕ ως συλλογικών οργάνων του Δημοσίου και διαδικασία λειτουργίας τους	14
4. Κριτήρια επιλογής των μελών των ΕΠΑΕ ως συλλογικών Οργάνων του Δημοσίου	18
5. Χρόνος θητείας – παραμονής στα Όργανα	21
B' Μέρος	
6. Κριτήρια που μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση σχηματισμού γνώμης ή κρίσης	22
7. Άσκηση του δικαιώματος προσφυγής σε δευτεροβάθμια κρίση	25
8. Ενημέρωση και επαγγελματική κατάρτιση των μελών των ΕΠΑΕ	27
9. Διοργάνωση Σεμιναρίων Μικρής Διάρκειας	29
10. Συμπεράσματα – Προτάσεις	34
11. Αναφορές – Βιβλιογραφία	37
12. Παράρτημα	38

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία εξετάζεται κριτικά το πλαίσιο λειτουργίας των ΕΠΑΕ, που είναι τα σημαντικότερα συλλογικά όργανα του Δημοσίου στον τομέα της άσκησης του προληπτικού ελέγχου στην αρχιτεκτονική πράξη. Αναλύεται το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας τους και προτείνεται ο εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας, που διέπει τη σύσταση και λειτουργία των οργάνων αυτών. Ακόμα περιγράφει λεπτομερώς το πλαίσιο της νομιμότητας κατά τη δράση των οργάνων αυτών για την παραγωγή του διοικητικού προϊόντος, το οποίο χρησιμοποιείται ως βάση για τη στήριξη των διοικητικών πράξεων (αποφάσεις – εγκρίσεις κ.λπ.) που αφορούν στον προληπτικό έλεγχο της αρχιτεκτονικής πράξης. Για τη στελέχωση των οργάνων αυτών δηλαδή των ΕΠΑΕ, προτείνονται κριτήρια επιλογής και διαδικασίες – μέθοδοι, ώστε να εξασφαλιστεί το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Ακόμα περισσότερο προτείνονται κριτήρια για την υποβοήθηση του σχηματισμού κρίσης ή γνώμης από τα όργανα αυτά καθώς και οι τρόποι και το περιεχόμενο της επιμόρφωσης των μελών τους, ώστε να ενδυναμωθούν και να ανταποκρίνονται καλύτερα στο έργο τους.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ

συλλογικά όργανα Δημοσίου	γνώμη
διοικητική διαδικασία	σύμφωνη γνώμη
Πρωτοβάθμια κρίση	κρίση – απόφαση
Δευτεροβάθμια κρίση	κριτήρια επιλογής
διοικητική πράξη	άριστη πρακτική
διοικητικό προϊόν	ad hoc επιτροπή
προληπτικός έλεγχος	ex-ante κριτήρια
έλεγχος νομιμότητας	αναμενόμενα αποτελέσματα εκπαίδευσης (expected outcomes)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

- 1.** Η παρούσα Ομάδα Εργασίας συστάθηκε με την υπ' αριθμ. Α283/Σ21/07 Απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ/Τμ. Κ. Μακεδονίας, που πάρθηκε κατά την Τακτική συνεδρίαση της 17.12.2007. Σκοπός της Ομάδας Εργασίας είναι η διατύπωση προτάσεων για την αναβάθμιση της λειτουργίας των ΕΠΑΕ και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητάς τους.
- 2.** Η Ομάδα Εργασίας αυτή, η οποία αποτελείται από τους Δρα Κωνσταντίνο Παρθενόπουλο Α.Μ. (επιστημονικό υπεύθυνο), Δάλλα Φανή Α.Μ., Κοτρώνη Θελεξιόπη Α.Μ. και Δρα Μπαγιούκ Σαμίρ Α.Μ., ανέλαβε τη διατύπωση των προτάσεων σε δύο Φάσεις, όπως προσδιορίζονται στην παραπάνω απόφαση ανάθεσης, δηλ.
 - α.** Στην Α' Φάση παραδόθηκε η διερεύνηση του νομικού πλαισίου σύστασης, συγκρότησης και λειτουργίας των ΕΠΑΕ και η διαδικασία, με βάση την οποία λειτουργούν τα υπόψη όργανα. Ακόμα διατυπώθηκαν κριτήρια επιλογής των μελών των ΕΠΑΕ, ώστε να λειτουργούν πιο αποτελεσματικά και να προωθείται έτσι το έργο του προληπτικού ελέγχου του παραγόμενου Αρχιτεκτονικού Έργου.
 - β.** Η Β' Φάση περιλαμβάνει τη μελέτη και διατύπωση κριτηρίων (πολεοδομικών, αισθητικών και αρχιτεκτονικών), τα οποία να μπορούν να αποτελέσουν τη βάση σχηματισμού γνώμης ή κρίσης. Τέλος διατυπώνονται προτάσεις για τη διοργάνωση τριήμερου σεμιναρίου κατάρτισης των αρχιτεκτόνων, όπου θα κληθούν να διδάξουν στα μέλη των ΕΠΑΕ έμπειρα διοικητικά στελέχη και επαγγελματίες με εμπειρία από τη συμμετοχή τους στη λειτουργία αυτών των συλλογικών οργάνων του Δημοσίου. Όλο μαζί το έργο της Ο.Ε. παραδίδεται και είναι αυτό που ακολουθεί.
- 3.** Για την ολοκλήρωση του έργου της η ομάδα εργασίας αναζήτησε την εμπειρία μελών των ΕΠΑΕ καθώς και τις αντιδράσεις μελετητών και πολιτών, υποθέσεις των οποίων εξετάστηκαν από τα λειτουργούντα ήδη συλλογικά όργανα (ΕΠΑΕ). Στο παράρτημα του παρόντος τεύχους παρατίθενται τα νομικά κείμενα καθώς και οι κατά καιρούς προτάσεις συλλόγων για την αναβάθμιση της λειτουργίας των ΕΠΑΕ, προς την οποία η παρούσα εργασία νομίζουμε ότι συμβάλλει τα μέγιστα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1.** Η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει σε ενιαίο σύνολο και ολοκληρωμένη μορφή τα παραδοτέα της Α' και Β' Φάσης και παραδίδεται εντός πέντε μηνών από την ανάθεση (Μάιος 2008). Περιλαμβάνει δύο μέρη και δέκα κεφάλαια, όπως περιγράφονται παρακάτω:
 - α.** Στο πρώτο κεφάλαιο περιγράφεται το νομικό πλαίσιο σύστασης, συγκρότησης και λειτουργίας των οργάνων (ΕΠΑΕ). Αναλύονται οι Νόμοι, τα Διατάγματα και οι Κοινές Υπουργικές αποφάσεις που διέπουν τη σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία των συλλογικών οργάνων του Δημοσίου και ιδιαίτερα των ΕΠΑΕ. Από την κριτική θεώρηση της νομοθεσίας προκύπτουν αναγκαιότητες βελτίωσής της και προτείνονται αντίστοιχες τροποποιήσεις.
 - β.** Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφεται η διαδικασία λειτουργίας των οργάνων αυτών του Δημοσίου και οι ιδιαιτερότητες, που παρουσιάζονται στη λειτουργία των ΕΠΑΕ, που άλλοτε καλούνται να εκφράσουν απλή γνώμη, άλλοτε σύμφωνη γνώμη και άλλοτε κρίση (έγκριση ή απόρριψη). Είναι εδώ αυτονόητη και τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη αιτιολόγησης των αποφάσεων των οργάνων αυτών, ιδιαίτερα όταν αυτές είναι απορριπτικές.
 - γ.** Στο τρίτο μέρος γίνεται περιγραφή και ανάλυση του έργου των Μελών των υπόψη συλλογικών οργάνων, από όπου προκύπτουν οι δεξιότητες, η γνώση και η εμπειρία που πρέπει να κατέχουν τα μέλη των ΕΠΑΕ. Έτσι, διαμορφώνονται και καθορίζονται ανάλογα ορισμένα βασικά κριτήρια επιλογής των προσώπων, που θα πρέπει να προτείνονται για να στελεχώνουν αυτά τα συλλογικά όργανα του Δημοσίου, δηλ. τις Πρωτοβάθμιες και Δευτεροβάθμιες ΕΠΑΕ.
 - δ.** Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύονται και προτείνονται τα κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να γίνεται η επιλογή των προτεινόμενων μελών για τα υπόψη όργανα. Τα κριτήρια αφορούν υπαλλήλους και ελεύθερους επαγγελματίες.
 - ε.** Στο πέμπτο κεφάλαιο αναφέρεται η θητεία των μελών στα όργανα και ο τρόπος εξασφάλισης της αμεροληψίας αυτών.

- στ.** Στο έκτο κεφάλαιο αναλύονται τα κριτήρια εκείνα που μπορούν να προταθούν για να χρησιμεύσουν ως βάση σχηματισμού γνώμης ή κρίσης από τα μέλη της επιτροπής. Γίνεται μια προσπάθεια προτυποποίησης της διαδικασίας και υποβοήθησης του έργου των επιτροπών εξασφαλίζοντας μια επιστημονική βάση στήριξης των αποφάσεών τους.
- ζ.** Στο έβδομο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στην άσκηση του δικαιώματος προσφυγής σε δευτεροβάθμια κρίση από εκείνους που οι προτάσεις τους έχουν κριθεί από την ΕΠΑΕ κατά πρώτο βαθμό και δεν τους ικανοποιούν.
- η.** Στο όγδοο κεφάλαιο εξετάζεται η αναγκαιότητα που προκύπτει από την προηγούμενη ανάλυση ως προς την ενημέρωση και επαγγελματική κατάρτιση των μελών των ΕΠΑΕ για την άνετη και αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους και την επιτυχία της αποστολής τους.
- θ.** Στο ένατο κεφάλαιο δίδεται η απάντηση στο ερώτημα της ενημέρωσης και κατάρτισης των μελών των ΕΠΑΕ με την πρόταση διοργάνωσης σεμιναρίων μικρής διάρκειας (κατάρτιση – επιμόρφωση) με σκοπό και περιεχόμενο που αναλύονται στο ίδιο κεφάλαιο ως ενιαία εκπαιδευτική πρόταση (διδακτικό σχέδιο σεμιναρίου).
- ι.** Τέλος στο δέκατο κεφάλαιο εκφράζονται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις της ομάδας εργασίας προς το ΤΕΕ και μέσω αυτού προς την πολιτεία (ΥΠΕΧΩΔΕ) για την ανάληψη των δράσεων και ενεργειών εκείνων, που θα αποσκοπούν στη βελτίωση της λειτουργίας των ΕΠΑΕ και μέσω αυτών στον αποτελεσματικό έλεγχο της ποιότητας του δομημένου περιβάλλοντος.

A' ΜΕΡΟΣ

1. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ, ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΑΕ.

- 1.** Η ΕΠΑΕ είναι ένα από τα πολυάριθμα συλλογικά όργανα του Δημοσίου με αρμοδιότητα έκδοσης διοικητικών πράξεων. Η ίδρυση των Πρωτοβάθμιων και Δευτεροβάθμιων ΕΠΑΕ γίνεται με το άρθρο 80 παρ. 4. του ΓΟΚ του 1973 (ΦΕΚ 124) και ονομάζονται Επιτροπές Ενάσκησης Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΕΑΕ). Με το άρθρο 3 παρ. 4 του Ν. 1577/1985, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2831/2000 και ισχύει από 13.6.2000, οι παρακάτω επιτροπές μετονομάζονται σε Επιτροπές Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ). Στην ίδια παράγραφο του άρθρου αυτού εξουσιοδοτούνται και οι συναρμόδιοι Υπουργοί να συγκροτούν πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια όργανα αυτής της μορφής (ΕΠΑΕ), να καταργούν και να συγχωνεύουν τα υπάρχοντα όργανα.
- 2.** Σύμφωνα με τον ίδιο νόμο ορίζεται μια πρωτοβάθμια ΕΠΑΕ ανά Νομό, εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης, όπου μπορούν να συνιστώνται περισσότερες ΕΠΑΕ. Η συγκρότηση των οργάνων αυτών, οι ιδιότητες των μελών (μόνον Αρχιτέκτονες) και ο τρόπος λειτουργίας τους καθορίζονται με παρόμοια Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και ΠΕΧΩΔΕ¹. Στην ίδια απόφαση ή σε όμοια (ΚΥΑ) καθορίζονται και οι ιδιότητες των μελών, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και εκπρόσωπος του ΤΕΕ, η Έδρα του οργάνου, οι αρμοδιότητες, το είδος και οι κατηγορίες των κτιρίων που ελέγχονται, η διαδικασία και κάθε άλλη συστατική και λειτουργική λεπτομέρεια.
- 3.** Τα θέματα συγκρότησης, σύνθεσης, συνεδριάσεων, λειτουργίας και αποφάσεων των ΕΠΑΕ όπως και όλων των άλλων συλλογικών οργάνων του Δημοσίου διέπονται από το δεύτερο κεφάλαιο (άρθρα 13,14, και 15) του κωδικοποιημένου νόμου 2690/1999 "Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις" (ΦΕΚ Α' 45/9.3.1999). Στο άρθρο 13 του

¹ Ο νόμος ορίζει ότι η ΚΥΑ εκδίδεται από τους Υπουργούς Προεδρίας της Κυβέρνησης, Εσωτερικών και Δημόσιας Τάξης και ΠΕΧΩΔΕ. Με τη σημερινή ισχύουσα δομή του Υπουργικού Συμβουλίου η ΚΥΑ εκδίδεται από τους Υπουργούς Εσωτερικών και ΠΕΧΩΔΕ.

νόμου αυτού ρυθμίζονται τα θέματα νομιμότητας της συγκρότησης των οργάνων, ο αριθμός των μελών, ο ορισμός Προέδρου και γραμματείας, η θητεία του οργάνου και άλλες λεπτομέρειες. Στο άρθρο 14 ορίζονται τα πλαίσια της νομιμότητας των συνθέσεων και των συνεδριάσεων (απαρτία μελών κ.λπ.) των οργάνων αυτών, τα θέματα προσκλήσεων, παρουσίας μελών, η αναπλήρωση των μελών και γενικά η νομιμότητα της σύνθεσης. Ακόμα ρυθμίζονται οι περιπτώσεις κωλυμάτων και οι υποχρεωτικές συγκλήσεις του οργάνου, τα θέματα ημερήσιας διάταξης, η μυστικότητα των συνεδριάσεων και οι δημόσιες συνεδριάσεις.

- 4.** Το άρθρο 15 ρυθμίζει τη λήψη των αποφάσεων των Οργάνων, τον τρόπο ψηφοφορίας και τη σύνταξη των πρακτικών, την καταψήφιση των γνωμών και τα ονόματα των μειοψηφισμάτων, την επικύρωση των πρακτικών και των άλλων πράξεων του κάθε συλλογικού Οργάνου.
- 5.** Για τα συλλογικά όργανα γίνεται αναφορά και στα κεφ. Α και Β του μέρους Ζ (άρθρα 157 έως 167) του Ν. 3528/2007 "Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ" (ΦΕΚ 26 Α'/9.2.2007). Τα όργανα αυτά είναι τα Υπηρεσιακά Συμβούλια Πρώτου και Δεύτερου Βαθμού, τα ειδικά Υπηρεσιακά Συμβούλια, τα πειθαρχικά Συμβούλια και οι κάθε μορφής Υγειονομικές Επιτροπές. Τα όργανα αυτά είναι παρόμοια στη σύσταση και λειτουργία τους με τα υπόλοιπα συλλογικά όργανα του Δημοσίου αλλά τον καταστατικό χάρτη συγκρότησης και λειτουργίας των ΕΠΑΕ αποτελεί η ΚΥΑ υπαριθμ. 31252/1530/20.5.1987, που υπογράφηκε από τους Υπουργούς Προεδρίας, Εσωτερικών και ΠΕΧΩΔΕ με θέμα "Σύσταση, σύνθεση και λειτουργία Επιτροπών Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου(ΕΠΑΕ)". Η σημερινή λειτουργία των ΕΠΑΕ βασίζεται στο κείμενο αυτό και για το λόγο αυτό η υπόψη απόφαση (ΚΥΑ) αναλύεται παρακάτω διεξοδικά και σχολιάζεται ανάλογα.
- 6.** Η κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) σύστασης, συγκρότησης και λειτουργίας των ΕΠΑΕ συντάχθηκε το 1987 κατ' εξουσιοδότηση του Ν. 1577/85/ΓΟΚ) άρθρο 3 παρ. 3 και περιλαμβάνει 4 + 1 ακροτελεύτιο άρθρο. Επειδή έκτοτε εκδόθηκαν και οι νόμοι 2690/1999, 3528/2007 και έχει παραχθεί ικανή νομολογία αποφάσεων ανωτ. Δικαστηρίων, είναι απαραίτητη η αναθεωρημένη επανέκδοση της παραπάνω Υπουργικής Απόφασης από το ΥΠΕΧΩΔΕ. Η παρακάτω ανάλυση θα βοηθήσει στην προτεινόμενη κατεύθυνση βελτίωσης της βασικής νομοθεσίας που διέπει τις ΕΠΑΕ.

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΥΑ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΕ.

1. Στο άρθρο 1, που αφορά στις Πρωτοβάθμιες ΕΠΑΕ, καθορίζονται:

α) Ο τρόπος σύστασης των Πρωτοβάθμιων ΕΠΑΕ. Αυτές συστήνονται σε κάθε Διεύθυνση Πολεοδομίας, Τμήμα ή Γραφείο. Όπου λόγω έλλειψης προσωπικού δεν είναι εφικτή η σύστασή τους, τότε των υποθέσεων του διοικητικού κλιμακίου επιλαμβάνεται το αμέσως ανώτερο διοικητικό κλιμάκιο (Γραφείο < Τμήμα < Διεύθυνση) της Πολεοδομίας του νομού.

β) Η σύνθεση του Οργάνου. Το Συλλογικό Όργανο, που αποκαλείται ΕΠΑΕ, είναι τετραμελές. Αποτελείται μόνο από Αρχιτέκτονες, δύο (2) υπαλλήλους, έναν της Διεύθυνσης Πολεοδομίας (Πρόεδρος), έναν των ΟΤΑ και δύο (2) ελεύθερους επαγγελματίες, έναν εκπρόσωπο του ΤΕΕ και έναν εκπρόσωπο του οικείου Συλλόγου Αρχιτεκτόνων. Επιβάλλεται να γίνουν περισσότερες των μιας ανά νομό, ιδιαίτερα σε μεγάλους Νομούς. Ακόμα επιβάλλεται να υπάρχουν και ειδικές ΕΠΑΕ για τα διατηρητέα και τους παραδοσιακούς οικισμούς. Σε αντίθετη περίπτωση να εξετάζονται τα θέματα διατηρητέων και παραδοσιακών οικισμών από την ίδια επιτροπή σε ειδική συνεδρίαση, άλλη μέρα (ad hoc επιτροπές και συνεδριάσεις).

Επίσης, προτείνεται οι πρωτοβάθμιες ΕΠΑΕ να εξαντλούν τις υποθέσεις, που κρίνονται σε α' βαθμό και να μην ανατίθεται πρωτοβάθμια κρίση στις δευτεροβάθμιες ΕΠΑΕ. Έτσι, αυτές θα αποσυμφορηθούν και θα ασχοληθούν αποκλειστικά με δευτεροβάθμιες κρίσεις.

Στις περιπτώσεις που η δευτεροβάθμια ΕΠΑΕ καλείται να αποφασίζει σε πρώτο βαθμό, οι ενστάσεις κατά των αποφάσεών της θα πρέπει να κρίνονται από ένα Ανώτερο Όργανο, του οποίου η σύσταση, σύνθεση, λειτουργία και οι αρμοδιότητες να καθορίζονται στην ΚΥΑ. Μπορεί να είναι αυτά είτε τα ΣΧΟΠ υπουργικού επιπέδου είτε το ΑΠΑΣ. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται στον πολίτη το δικαίωμα προσφυγής σε δεύτερη κρίση.

Προτείνεται ακόμα, το πρωτοβάθμιο να γίνει τριμελές όργανο με γραμματεία, ιδιαίτερα στους μικρούς νομούς όπου δεν υπάρχουν Αρχιτέκτονες έμπειροι για τη στελέχωση του οργάνου (2+1 ελεύθεροι επαγγελματίες – δημόσιος υπάλληλος). Στους μεγαλύτερους νομούς προτείνεται να παραμείνει το τετραμελές όργανο, δηλ. ως έχει.

- 2.** Η συγκρότηση του οργάνου γίνεται με απόφαση του Νομάρχη. Πριν από τη συγκρότηση ζητείται από τους εκτός των υπαλλήλων φορείς να ορίσουν τους εκπροσώπους τους. Ο Νομάρχης ορίζει τους εκπροσώπους που προτείνονται. Η επιλογή του εκπροσώπου κατά συνέπεια είναι του οικείου Φορέα.
- 3.** Η επιλογή γίνεται με κριτήριο την εμπειρία (τουλάχιστον 6 ετών) ή επαγγελματική διάκριση (τουλάχιστον έπαινος) σε πανελλήνιο Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό. Είναι σαφές εδώ ότι τα κριτήρια είναι αόριστα και ανεπαρκή για τη συγκρότηση ενός τόσο σημαντικού οργάνου. Απαιτούνται πιο σαφή κριτήρια επιλογής και δεξιότητες και προσόντα, που πρέπει να έχουν τα πρόσωπα που θα επιλεγούν να στελεχώνουν τις επιτροπές αυτές, για να ασκείται συστηματικός προληπτικός έλεγχος της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας (εμπειρία, δεξιότητα, γνώμη).
- 4.** Η λειτουργία των πρωτοβάθμιων ΕΠΑΕ ρυθμίζεται στην παράγραφο 5 της υπόψη ΚΥΑ. Το όργανο συμπληρώνεται με γραμματέα, ο οποίος είναι υπάλληλος της οικείας Δ/νσης, Τμήματος ή Γραφείου Πολεοδομίας. Γίνεται μνεία των περιπτώσεων απαρτίας και του τρόπου λήψης των αποφάσεων. Επειδή η απόφαση είναι ελλιπής σε ό,τι αφορά τη λειτουργία των οργάνων αυτών, είναι φανερό ότι θα πρέπει εδώ να γίνει παραπομπή στις διατάξεις της νομοθεσίας περί λειτουργίας των συλλογικών οργάνων του Δημοσίου για την πλήρη κάλυψη όλων των περιπτώσεων λειτουργίας. Ήδη έχει συμπληρωθεί η νομοθεσία και η νομολογία της λειτουργίας των συλλογικών οργάνων του Δημοσίου² και μπορεί να θεωρηθεί αρκετή και ικανή.
- 5.** Στην παράγραφο 6 του άρθρου 1 καθορίζονται οι περιπτώσεις, όπου η ΕΠΑΕ ασκεί τον προβλεπόμενο έλεγχο. Επειδή το όργανο αυτό ασκεί καθοριστικό προληπτικό έλεγχο Αρχιτεκτονικής και Πολεοδομίας, απαιτείται η καλύτερη ρύθμιση του θέματος των αρμοδιοτήτων του. Άξιο προσοχής είναι ότι ο έλεγχος περιορίζεται στον αρχιτεκτονικό τομέα.

² βλ. Δ. Σολδάτος “Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας”.

Επειδή το όργανο ασκεί ως εκ της συστάσεώς του και Πολεοδομικό Έλεγχο είναι απαραίτητο στην αρμοδιότητα του ελέγχου του να ενταχθούν και τα ανάλογα θέματα (που έχουν πολεοδομικές επιπτώσεις) και να γίνει μνεία αυτών στην απόφαση. Τέλος αξιοσημείωτο είναι ότι η Πρωτοβάθμια ΕΠΑΕ ασχολείται και με τις ενστάσεις που υποβάλλονται σ' αυτήν, επί υποθέσεων ελέγχου μελετών εκ μέρους των οργάνων της πολεοδομίας (ασκεί και δευτεροβάθμια κρίση).

- 6.** Το άρθρο 2 περιγράφει τη σύσταση, σύνθεση, συγκρότηση, λειτουργία και τις αρμοδιότητες της δευτεροβάθμιας ΕΠΑΕ.
- 7.** Η δευτεροβάθμια ΕΠΑΕ είναι ένα άλλο συλλογικό όργανο του Δημοσίου, το οποίο κρίνει σε δεύτερο βαθμό τις υποθέσεις των πρωτοβάθμιων οργάνων, που φθάνουν σ' αυτή. Δίδεται δηλαδή η ευχέρεια να επανακριθούν σε δεύτερο βαθμό υποθέσεις των πολιτών, που έχουν κριθεί κατά πρώτον στα πρωτοβάθμια όργανα (Εφετειακός Χαρακτήρας, εξέταση προσφυγών). Ακόμη, κρίνει και σε πρώτο βαθμό σημαντικά θέματα ή θέματα που παραπέμπονται σ' αυτήν από το αποφασίζον όργανο (Υπουργός, Περιφερειάρχης).
- 8.** Η σύσταση του οργάνου είναι πενταμελής. Αποτελείται από 3 υπαλλήλους αρχιτέκτονες έναν από τη ΔΙΠΕΧΩ (τέως Δ/νση Οικισμού), έναν από την Υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού (Εφορείες Νεωτέρων Μνημείων) και έναν υπάλληλο των ΟΤΑ εκπρόσωπο της επιχώριας ΚΕΔΚΕ. Τη σύνθεση συμπληρώνουν δύο ελεύθεροι επαγγελματίες αρχιτέκτονες, εκ των οποίων ένας εκπρόσωπος του ΤΕΕ και ένας εκπρόσωπος του ΣΑΔΑΣ, που προτείνονται από τους οικείους οργανισμούς.
- 9.** Η συγκρότηση εδώ γίνεται με απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ. Τούτο μπορεί να τροποποιηθεί και η συγκρότηση να γίνεται από τον Περιφερειάρχη για την εφαρμογή της αποκέντρωσης των περιφερειακών λειτουργιών και την απαλλαγή του Υπουργείου από τα λειτουργικά θέματα της Διοίκησης.
- 10.** Ως κριτήρια επιλογής των μελών είναι και εδώ η επαγγελματική εμπειρία (8 χρόνια) ή μια διάκριση (τουλάχιστο βραβείο) σε πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Τα κριτήρια θεωρούνται όπως και παραπάνω αόριστα και ανεπαρκή. Για την αναβάθμιση του οργάνου απαιτείται η θέσπιση περισσότερων και πιο συγκεκριμένων κριτηρίων, καθόσον το όργανο αυτό είναι σημαντικό.

- 11.** Οι αρμοδιότητες της δευτεροβάθμιας ΕΠΑΕ επεκτείνονται και πέραν της εξέτασης των ενστάσεων κατά των αποφάσεων της Πρωτοβαθμίων ΕΠΑΕ. Ασκει δηλ. και πρωτοβάθμιο έλεγχο σε περιπτώσεις που παραπέμπονται από τον αρμόδιο Υπουργό. Ακόμα ελέγχονται απ' αυτήν περιπτώσεις ειδικών κτιρίων, αξιολόγηση μελετών κ.λπ.
- 12.** Να σημειωθεί και εδώ ότι δεν γίνεται μνεία άσκησης προληπτικού Πολεοδομικού Ελέγχου πέραν του αρχιτεκτονικού. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητο να τονιστεί η αξία του προληπτικού ελέγχου στην παραγωγή του αστικού περιβάλλοντος, της αρχιτεκτονικής και της πολεοδομίας (έλεγχος ποιότητας). Η εμπλοκή των ΕΠΑΕ στα πολεοδομικά θέματα θα ήταν πολύ χρήσιμη και αποδοτική, ιδιαίτερα στα θέματα των εφαρμογών οργανωμένης δόμησης ή νέων οικισμών (ιδιωτική πολεοδόμηση) σε συνδυασμό με το έργο των οικείων ΣΧΟΠ (π.χ. πρότυπες αρχιτεκτονικές μελέτες οικισμών, κριτήρια μορφολογικά, υλικών κ.ο.κ.).
- 13.** Η λειτουργία του οργάνου, τα θέματα απαρτίας και λήψης των αποφάσεων θίγονται και σ' αυτό το άρθρο ακροθιγώς. Είναι φανερό ότι για τα θέματα αυτά ισχύουν οι διατάξεις περί συλλογικών οργάνων του Δημοσίου, στις οποίες πρέπει να παραπέμψει η αντίστοιχη διάταξη και έτσι θα εξαντλείται το θέμα εκεί.
- 14.** Στο άρθρο 3 ρυθμίζεται η διαδικασία ελέγχου των μελετών από τις ΕΠΑΕ. Θα πρέπει να τονισθεί εδώ ότι η διαδικασία αυτή εντάσσεται στη συνολική διοικητική διαδικασία των οργάνων του Δημοσίου (μονομελή ή συλλογικά). Οι ισχύουσες προθεσμίες διεκπεραίωσης των υποθέσεων των πολιτών και η υποχρέωση απάντησης της Διοίκησης είναι και εδώ επιβαλλόμενες. Και οι ΕΠΑΕ οφείλουν να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους προς τον πολίτη. Οι τυχόν καθυστερήσεις μπορούν να αντιμετωπιστούν με περισσότερες συνεδριάσεις του Οργάνου ή συγκρότηση και δεύτερου συμπληρωματικού.
- 15.** Η διαδικασία ελέγχου (Προληπτικού αρχιτεκτονικού ή πολεοδομικού ελέγχου) γίνεται ως εξής: Οι υποθέσεις διαβιβάζονται στις ΕΠΑΕ μετά από έλεγχο πληρότητας και έλεγχο νομιμότητας δηλ. έλεγχο εφαρμογής των πολεοδομικών και κτιριοδομικών διατάξεων που ισχύουν. Είναι δυνατόν ο έλεγχος της ΕΠΑΕ να γίνει και από το στάδιο της προμελέτης με την επιφύλαξη της τήρησης της πληρότητας του φακέλου και της ισχύουσας νομιμότητας των κειμένων διατάξεων (π.χ. διάσπαση όγκου, παρεκκλίσεις, κάλυψη κ.λπ.).

- 16.** Οι συνεδριάσεις ορίζονται από τον πρόεδρο τουλάχιστον μία κάθε 15 ημέρες. Τούτο σημαίνει ότι μπορεί να γίνονται και περισσότερες. Η κλήτευση γίνεται κατά τα ισχύοντα στα περί συλλογικών οργάνων του Δημοσίου. Στις έκτακτες συνεδριάσεις η κλήτευση γίνεται τρεις τουλάχιστον μέρες πριν από τη συνεδρίαση. Και εδώ υπάρχει επαρκής νομοθεσία και νομολογία των δικαστηρίων, που συμπληρώνουν τις διατάξεις αυτές. Η ανάγκη διεκπεραίωσης των υποθέσεων επιβάλλει την τακτική σύγκλιση του οργάνου και την οργάνωση των βοηθητικών λειτουργιών (Γραμματεία, πρακτικά, εισήγηση της Υπηρεσίας), ώστε να αυξάνεται η αποδοτικότητά του.
- 17.** Ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας του οργάνου ασκούν τη διοίκηση και επικοινωνία του οργάνου με την Υπηρεσία (πρωτόκολλο, αλληλογραφία, πρακτικά). Αναβολή θέματος μπορεί να επιτραπεί μέχρι 30 ημέρες για οποιονδήποτε λόγο.
- 18.** Όπως έχει αναφερθεί, η κύρια λειτουργία της δευτεροβάθμιας ΕΠΑΕ είναι η εξέταση ενστάσεων, που υποβλήθηκαν κατά της κρίσης ή γνώμης της πρωτοβάθμιας ΕΠΑΕ. Η ένσταση κατατίθεται στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία μέσα σε προθεσμία 30 ημερών από την έκδοση της απόφασης. Μπορεί να υποβληθεί η ένσταση και στη δευτεροβάθμια ΕΠΑΕ δια της αρμόδιας Πολεοδομικής αρχής. Η απόφαση της δευτεροβάθμιας ΕΠΑΕ επί ενστάσεων, που εξετάζονται από αυτήν, είναι οριστική. Κατά την εξέταση των ενστάσεων καλόν είναι να καλείται και ο ενδιαφερόμενος να αναπτύξει τις απόψεις του, όπως άλλωστε έχει δικαίωμα.
- 19.** Αιτιολόγηση των Αποφάσεων. Η υπόψη απόφαση (ΚΥΑ) ορίζει, ότι οι απορριπτικές αποφάσεις πρέπει να αιτιολογούνται με σαφήνεια στο οικείο πρακτικό της συνεδρίασης του Οργάνου. Κατά πάγια νομολογία του ΣΤΕ και σύμφωνα με τις αρχές του Διοικητικού Δικαίου οι αποφάσεις των οργάνων του Δημοσίου, όταν είναι κανονιστικές ατομικών δικαιωμάτων, πρέπει να αιτιολογούνται πλήρως (βλ. παρακάτω). Ακόμα οι αποφάσεις αυτών των οργάνων δεν πρέπει να δεσμεύουν ή να αναιρούν τα δικαιώματα αυτά όπως π.χ. δέσμευση ή μείωση ή απαγόρευση της εξάντλησης του συντελεστή δόμησης, παρά μόνον όταν ο νόμος προβλέπει τούτο (π.χ. διατηρητέα).
- 20.** Τέλος τονίζεται ότι ο έλεγχος των ΕΠΑΕ αφορά την αρχιτεκτονική άποψη του μελετητή και εάν αυτή ολοκληρώνεται σωστά στην τελική της έκφραση. Συνεπώς πρέπει να τονιστεί εδώ ότι η ΕΠΑΕ δεν επιβάλλει

απόψεις αρχιτεκτονικής, αλλά ελέγχει την ολοκληρωμένη έκφραση της πρότασης και συμβάλλει στην ποιοτική παραγωγή του αρχιτεκτονικού έργου. Η έννοια του ελέγχου πρέπει να αναλυθεί και να γίνει κατανοητή στις περιπτώσεις αυτές (ελεγκτικός ρόλος της Διοίκησης).

3. ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΑΕ ΩΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥΣ.

- 1.** Τα όργανα του κράτους (Δ.Δ.) Ν.Π.Δ.Δ. και ΟΤΑ, που έχουν την αρμοδιότητα να εκδίδουν διοικητικές πράξεις, διακρίνονται σε μονομελή ή μονοπρόσωπα και σε συλλογικά. Η ΕΠΑΕ είναι μαζί με το ΣΧΟΠ από τα σπουδαιότερα συλλογικά όργανα του Δημοσίου με διπλό χαρακτήρα αρμοδιότητας. Και τούτο διότι βάσει του χαρακτήρα αυτού τα όργανα είναι αποφασιστικά και ταυτόχρονα γνωμοδοτικά. Η ευχέρεια αυτή τα καθιστά τα πιο σημαντικά από τα άλλα συλλογικά όργανα του Κράτους, δεδομένου ότι είναι ταυτόχρονα και αποφασιστικά και γνωμοδοτικά.
- 2.** Ο ρόλος του οργάνου και η διάκριση του, πότε δηλαδή είναι αποφασιστικός και πότε γνωμοδοτικός, εξαρτάται από την υπόθεση που εισάγεται στο όργανο και την νομοθεσία που διέπει την κάθε περίπτωση. Εξ' αυτού του λόγου το υπόψη όργανο (ΕΠΑΕ) καλείται:
 - α)** να κρίνει ή να απορρίψει,
 - β)** να γνωμοδοτήσει ή να εκφέρει γνώμη.

Η γνωμοδότηση ή γνώμη διατυπώνεται ύστερα από ερώτημα του αποφασίζοντος οργάνου και διακρίνεται σε:

- (1)** απλή γνώμη ή γνωμοδότηση, όταν το αποφασίζον όργανο δεν δεσμεύεται από αυτή, και
- (2)** σύμφωνη γνώμη ή σύμφωνη γνωμοδότηση, όταν δεσμεύει το όργανο που αποφασίζει. Η έννοια της δέσμευσης σημαίνει εδώ ότι το όργανο που αποφασίζει μπορεί:
 - (α)** είτε να εκδώσει την πράξη σύμφωνα με τη γνωμοδότηση ή
 - (β)** εάν δεν αποδέχεται τη γνωμοδότηση να μην εκδώσει την πράξη.

Εάν στις περιπτώσεις πρόβλεψης σύμφωνης γνωμοδότησης η τελευταία είναι αρνητική το όργανο τότε καθίσταται αποφασιστικό. Το ίδιο αποφασιστικό είναι το όργανο, όταν έχει την αρμοδιότητα να διατυπώνει υποχρεωτική γνωμοδότηση. Η σπουδαιότητα του οργάνου τονίζεται και από το γεγονός ότι οι πράξεις του στις περιπτώσεις αρνητικής σύμφωνης γνώμης καθίστανται αυτοτελείς διοικητικές πράξεις.

- 3.** Οι πράξεις της ΕΠΑΕ πρέπει να έχουν τα κύρια χαρακτηριστικά των διοικητικών πράξεων δηλ. το τεκμήριο της νομιμότητας και την εκτελεστικότητα, να έχουν τον τύπο (κατά μορφή και διαδικασία έκδοσης), να χαρακτηρίζονται χρονικά και να γνωστοποιούνται στους ενδιαφερομένους.
- 4.** Βασικό στοιχείο των πράξεων των ΕΠΑΕ είναι η αιτιολογία τους. Κατά το νόμο (ΚΥΑ) αναφέρθηκε ότι οι απορριπτικές αποφάσεις των ΕΠΑΕ πρέπει να αιτιολογούνται με σαφήνεια. Κατά το ΣΤΕ οι πράξεις, που από τη φύση τους είναι αιτιολογητές, είναι αυτές που είναι δυσμενείς για τον πολίτη.
- 5.** Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ή του εκπροσώπου του είναι σημαντικό κατά συνταγματική επιταγή. Ιδιαίτερα όταν πρόκειται να εκδοθεί πράξη δυσμενής για τον πολίτη, επιβάλλεται στις ΕΠΑΕ η παρουσία του ενδιαφερομένου ή του μελετητή για να εκθέσει τις απόψεις του δεδομένου ότι η τυχόν απόρριψη μελέτης συνιστά δυσμενή γι' αυτόν πράξη. Στις περιπτώσεις άσκησης κρίσης επί ειδικών θεμάτων, θεωρούμε απαραίτητη την παρουσία και συνυπογραφή του αρχιτέκτονα μελετητή. Σεβόμενοι την άσκηση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των άλλων ειδικοτήτων, θα ήταν λάθος να μην επισημάνουμε την διαφορετικότητά τους και να παραβλέψουμε ότι οι πανεπιστημιακές τους γνώσεις επί ειδικών θεμάτων (σύνθεση, ογκοπλασία, αισθητική, ισορροπία – αρμονία, ιστορία της τέχνης και αρχιτεκτονικής, προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς κ.λπ.) και μάλιστα αυτών που κρίνονται από τις ΕΠΑΕ είναι ελλειπείς. Για την καλύτερη υποστήριξη της αρχιτεκτονικής άποψης τούτο είναι προτεινόμενη πρακτική. Άλλωστε οι ΕΠΑΕ γνωμοδοτούν ή κρίνουν επί εκφρασμένης αρχιτεκτονικής άποψης.
- 6.** Νομικά ή διοικητικά ελαττώματα μπορούν να προκύψουν στις πράξεις των ΕΠΑΕ ως συλλογικών οργάνων από πολλές αιτίες όπως είναι π.χ. η μη νόμιμη συγκρότηση, (μη ύπαρξη π.χ. διοικητικής πράξης διορισμού των μελών), η συμμετοχή κωλυόμενου μέλους, το τεκμήριο επηρεασμού των

μελών του οργάνου, κ.ο.κ. Όλα τα θέματα αυτά ρυθμίζονται από τις διατάξεις του κεφαλαίου Β' του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας καθώς και της σχετικής νομολογίας, που υπάρχει και είναι αρκετή.

- 7.** Η νόμιμη συγκρότηση του οργάνου, η νόμιμη σύνθεση και η νομιμότητα της λειτουργίας του συνθέτουν το πλαίσιο της νομιμότητας των αποφάσεων και γνώμων του και αποτελούν τη νομική θεμελίωση αυτών (τυπική βάση εγκυρότητας).
- 8.** Πέραν αυτών υπάρχουν και παράγοντες που επηρεάζουν τη λειτουργία του οργάνου και ως εκ τούτου την τυπική νομιμότητα και την αντικειμενικότητα των αποφάσεών του. Ενδεικτικά αναφέρονται:
 - α)** Έδρα του οργάνου και διοικητική υποστήριξη (γραμματεία, πρωτόκολλο, αλληλογραφία, καταγραφή – καθαρογραφή πρακτικών). Ο καθορισμός της έδρας, του χώρου και των αντικειμενικών διευκολύνσεων της επιτέλεσης του έργου των ΕΠΑΕ είναι σημαντικά.
 - β)** Ωράριο λειτουργίας συνεδριάσεων. Συνιστάται να συνέρχεται μετά το ωράριο λειτουργίας των Υπηρεσιών για να μπορούν ανεπηρέαστα τα μέλη να ασχολούνται με τα προς έλεγχο θέματα χωρίς την πίεση της άσκησης των υπόλοιπων καθηκόντων τους. Οι εργασίες των οργάνων προτείνεται ως εκ τούτου να είναι αμειβόμενες.
 - γ)** Η ύπαρξη ημερήσιας Διάταξης και εισήγησης των θεμάτων από την Υπηρεσία είναι σημαντική. Απαιτείται η έκδοση της Η.Δ. (Ημερήσια Διάταξη) και η κοινοποίησή της στα μέλη και στους πολίτες (ανάρτηση σε πίνακα έξω από την έδρα του οργάνου) και η εισήγηση της Υπηρεσίας σε κάθε θέμα.
 - δ)** Η ανάλυση του πλαισίου κάθε απόφασης δηλ. (έγκριση, γνώμη, σύμφωνη γνώμη κ.λπ.). Εδώ απαιτείται η πλήρης και εμπειριστατωμένη εισήγηση της Υπηρεσίας, όπου θα εξηγούνται όλες οι λεπτομέρειες κάθε υπόθεσης και τι καλείται να πράξει το συλλογικό όργανο σε κάθε περίπτωση (π.χ. γνώμη, σύμφωνη γνώμη, κρίση, απόφαση). Ο ρόλος του προέδρου του οργάνου είναι εδώ καθοριστικός.
 - ε)** Μηχανογραφική υποστήριξη του Οργάνου. Απαιτείται η υποστήριξη των επιτροπών με την τεχνολογία της πληροφορίας ώστε να μπορεί να φέρει σε πέρας το έργο του και να είναι αποτελεσματικό.
 - στ)** Τήρηση της διαδικασίας, προτεραιοτήτων, βιβλίου πρακτικών. Η ύπαρξη οργανωμένης γραμματείας συμβάλλει στην αποτελεσματική

λειτουργία των οργάνων και στην άριστη απόδοσή τους. Κυρίως εξουδετερώνει τις αιτίες των παραπόνων και της δυσαρέσκειας των πολιτών.

- ζ)** Ύπαρξη αρχείων, εισαχθεισών και εισαγόμενων υποθέσεων (Μηχανοργάνωση). Είναι απαραίτητο για την ενημέρωση του πολίτη, αλλά και των μελών των οργάνων. Ακόμα η δυνατότητα παροχής αντιγράφων ή αποσπασμάτων πρακτικών είναι απαραίτητη προϋπόθεση.
- η)** Η ύπαρξη ελέγχου πληρότητας και νομιμότητας των υποθέσεων που εισηγούνται στο Όργανο. Εκτός των εισηγήσεων η Υπηρεσία θα πρέπει να βεβαιώσει ότι οι υποθέσεις, που εισάγονται, έχουν ελεγχθεί ως προς την πληρότητα και τη νομιμότητά αυτών, ώστε το Όργανο να περιορίζεται στην έκφραση της γνώμης ή κρίσης του επί της αρχιτεκτονικής ή πολεοδομικής άποψης.
- θ)** Η αποσαφήνιση του πλαισίου λήψης της ζητούμενης απόφασης και ο προσδιορισμός των ορίων επέμβασης των ΕΠΑΕ. Ο ρόλος του Προέδρου είναι εδώ καθοριστικός. Απαιτείται εμπειρία διοίκησης των συσκέψεων και η καθοδήγηση προς το στόχο. Καλό είναι οι ΕΠΑΕ να μην ξεφεύγουν από τον προσδιορισμένο στόχο τους.
- ι)** Τεχνική υποστήριξη (απόψεις, αναφορές, κλήση υπαλλήλων κ.λπ.). Απαιτείται και η απαραίτητη υποστήριξη του Οργάνου για όλες τις περιπτώσεις, που παρουσιάζονται (π.χ. μεταφορά επί τόπου σε περιπτώσεις όπου απαιτείται αυτοψία, φωτογράφιση ή χαρτογράφηση περιπτώσεων, υπολογισμός επιπτώσεων από ενδεχόμενες εναλλακτικές αποφάσεις κ.ο.κ.). Μόνον έτσι θα μπορεί να φέρει σε πέρας το έργο του.
- ια)** Αμοιβή μελών. Τα μέλη των ΕΠΑΕ πρέπει να αμείβονται όπως και στα ανάλογα συλλογικά όργανα του Δημοσίου, όπου προβλέπεται ανάλογη αποζημίωση των μελών τους. Μόνον τότε θα είναι η συμμετοχή των ενδιαφερομένων ανάλογη και θα υπάρξει ενδιαφέρον συμμετοχής εμπείρων και ικανών στελεχών (αμοιβές προέδρου, μελών και γραμματείας μπορούν να καθορίζονται με ΚΥΑ των ΥΠΕΧΩΔΕ και ΥΠΟΙ και η δαπάνη να βαρύνει τον προϋπολογισμό του ΥΠΕΧΩΔΕ).

4. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΕ ΩΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ.

- 1.** Τα μέλη των ΕΠΑΕ αποτελούνται αποκλειστικά από Αρχιτέκτονες Μηχανικούς, οι οποίοι διακρίνονται σε δύο κατηγορίες:
 - α)** σε αρχιτέκτονες που υπηρετούν ως Υπάλληλοι στο Δημόσιο και τους ΟΤΑ και
 - β)** σε αρχιτέκτονες, ελεύθερους επαγγελματίες, που προτείνονται από τους οικείους συλλόγους και επιμελητήρια (ΣΑΔΑΣ, Σύλλογοι Αρχιτεκτόνων, Τοπικό ΤΕΕ).
- 2.** Το έργο που καλούνται να αντιμετωπίσουν και να φέρουν σε πέρας τα μέλη των οργάνων είναι πολύ σύνθετο και κοπιαστικό. Απαιτεί γνώσεις και δεξιότητες, που να τα καθιστούν ικανά να λειτουργήσουν συλλογικά, να αναλύσουν και να κρίνουν μία μεγάλη ποικιλία θεμάτων και το σπουδαιότερο να κινηθούν στο πλαίσιο της νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας ελέγχοντας την ποιότητα του παραγόμενου αρχιτεκτονικού έργου, στο πλαίσιο πάντοτε που καθορίζουν οι νόμοι.
- 3.** Από τα παραπάνω φαίνεται ότι τα μέλη των ΕΠΑΕ, ανάλογα με τις κατηγορίες τους από όπου προέρχονται, πρέπει να έχουν:
 - α)** έναν αριθμό κοινών προσόντων και δεξιοτήτων και
 - β)** έναν αριθμό ιδιαίτερων προσόντων και δεξιοτήτων αναλόγων του χώρου (κατηγορίες), από τον οποίο προέρχονται.
- 4.** Στα κοινά προσόντα και δεξιότητες, πέρα αυτών που προβλέπονται από το νόμο (ΚΥΑ) δηλ. εμπειρία και διάκριση σε διαγωνισμό, απαιτούνται γενικά:
 - α)** γνώση και ικανότητα χειρισμού των νομοτεχνικών θεμάτων,
 - β)** επαγγελματική εμπειρία αρχιτεκτονικής είτε παραγωγής είτε ελέγχου,
 - γ)** επαγγελματική εμπειρία εφαρμογής των πολεοδομικών διατάξεων είτε στην εφαρμογή είτε στον έλεγχο,
 - δ)** εμπειρία στη διαχείριση της νομιμότητας κατά διοικητική δράση είτε ελέγχοντας την εφαρμογή τους είτε εφαρμόζοντας τις διατάξεις κατά το σχεδιασμό,

- ε)** γνώση και εμπειρία από την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων της πολεοδομικής νομοθεσίας, των διαταγμάτων και των κανονισμών,
- στ)** εμπειρία ή γνώση στον τομέα της προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς από τη μελέτη κτιρίων διατηρητέων ή σε παραδοσιακούς οικισμούς και ιστορικά κέντρα, αλλά και από τον έλεγχο αυτών μέσω των αρμόδιων Υπηρεσιών,
- ζ)** στάση απέναντι στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος καθώς επίσης στάση απέναντι στην ποιότητα αυτού,
- η)** γνώση και εμπειρία εφαρμογής κριτηρίων αρχιτεκτονικών, πολεοδομικών και αισθητικών είτε στο σχεδιασμό είτε στον έλεγχο,
- θ)** μεθοδολογία και τεχνικές αξιολόγησης δεδομένων σε ό,τι αφορά την αρχιτεκτονική έκφραση και την πολεοδομική εφαρμογή,
- ι)** χρήση αρίστων πρακτικών και κριτηρίων στο σχηματισμό κρίσης δηλ. αποφάσεις επί τη βάση δεδομένων και όχι αποφάσεις συγκινησιακού χαρακτήρα,
- ια)** προσδιορισμός των βασικών κριτηρίων επί των οποίων θα στηριχθεί η κρίση. Αιτιολόγηση των κρίσεων και γνώμων πάνω σε υπαρκτά δεδομένα στην κάθε περίπτωση.

Τα παραπάνω προσόντα και δεξιότητες πρέπει να ανιχνευτούν με μια μεθοδολογία, η οποία θα εγγυάται και θα διασφαλίζει με αντικειμενικό τρόπο την επιλογή των μελών και την εξασφάλιση των συνθηκών αποδοτικής λειτουργίας τους.

5. Στα ειδικά κατά κατηγορία προσόντα και δεξιότητες μπορούν να σημειωθούν:

A. Για τους υπαλλήλους

- 1)** Γνώση χειρισμού των νομοτεχνικών θεμάτων ελέγχου.
- 2)** Θέματα νομιμότητας και διαδικασίας ελέγχου.
- 3)** Ανάλυση των πράξεων τις οποίες καλείται να εκδώσει το όργανο και προσδιορισμός των κύριων και σημαντικών στοιχείων αυτών.
- 4)** Διαχείριση καταστάσεων και διοίκηση μέσω συσκέψεων.
- 5)** Διεύθυνση λειτουργίας του συλλογικού οργάνου.
- 6)** Διαδικαστικά θέματα. Το διαδικαστικό περιεχόμενο της γνώμης – κρίσης.

B. Για τους ελεύθερους επαγγελματίες

- 1)** Ανάλυση της επαγγελματικής κρίσης στην αρχιτεκτονική και στην πολεοδομία
 - κρίση ως εξελικτική διαδικασία,
 - κρίση ως λογική διαδικασία.
- 2)** Το περιβαλλοντικό περιεχόμενο της κρίσης. Τι επιπτώσεις θα έχει στο περιβάλλον
 - ανάλυση εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος.
- 3)** Το πολιτικό περιεχόμενο της κρίσης
 - η αξιολόγηση της πολιτικής διαδικασίας.
- 4)** Το ιστορικό, παραδοσιακό περιεχόμενο της κρίσης
 - οι ιστορικές διαστάσεις και η παράδοση που επηρεάζουν την απόφαση ή γνώμη.
- 5)** Η σύνθεση της επαγγελματικής κρίσης με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί γι' αυτήν.
- 6)** Δημοσιότητα, κοινή γνώμη, αντίληψη της πραγματικότητας από το κοινό και υποδοχή της κρίσης.

Γ. Κοινά για όλους πρόσθετα προσόντα και δεξιότητες

Είναι τα επαγγελματικά και αισθητικά προσόντα που αποκτούνται στην πράξη για να κρίνουν τα παρακάτω:

- αρχιτεκτονική, σχεδιασμό, κατασκευή, κόστος, όφελος,
 - αναλογίες, ισορροπία, ρυθμό, έμφαση, αρμονία,
 - ενότητα, ποικιλομορφία, αντίθεση, φως – χρώμα,
 - πληρότητα, ακρίβεια, καταλληλότητα,
 - εφαρμογή, τεχνολογία,
 - δημιουργικότητα,
 - δέουσα δεοντολογική συμπεριφορά του καλού επαγγέλματος.
- 6.** Όλα τα παραπάνω κριτήρια θα μπορούν να απαρτίζουν έναν κώδικα προδιαγραφών – κριτηρίων, μερικά από τα οποία, εάν υπάρχουν, να καθιστούν τον υποψήφιο επιλεγόμενο ως μέλος της ΕΠΑΕ. Η επιλογή αυτή, όσων πληρούν τα προσόντα, θα πρέπει να γίνεται από μια ειδική

επιτροπή, που θα συγκροτείται για το σκοπό αυτό (ad hoc επιτροπή επιλογής). Τα προσόντα και οι δεξιότητες μπορούν να ανιχνεύονται από την ειδική επιτροπή μέσω των βιογραφικών σημειωμάτων των υποψηφίων.

- 7.** Με βάση τα παραπάνω προτείνεται να καταρτίζεται ένας κατάλογος (μητρώο επιλεγμένων μελών) από το ΤΕΕ, από τον οποίο κατάλογο θα επιλέγονται ως εκπρόσωποι του στις ΕΠΑΕ και τα άλλα αρμόδια συλλογικά όργανα (ΣΧΟΠ κ.λπ.), μετά από κλήρωση ή άλλες διαφανείς διαδικασίες.
- 8.** Ανάθεση σε μελλοντική Ο.Ε. του ΤΕΕ της σύνταξης του κώδικα προδιαγραφών και κριτηρίων υποβοηθητικών των μελών των ΕΠΑΕ για το σχηματισμό αντικειμενικής κρίσης.

5. ΧΡΟΝΟΣ ΘΗΤΕΙΑΣ – ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ ΣΤΑ ΌΡΓΑΝΑ

- 1.** Η παραμονή σε ένα όργανο (ΕΠΑΕ) επιτρέπεται να γίνεται για δύο θητείες. Κάθε θητεία είναι διετής. Οι θητείες δεν πρέπει να είναι συνεχόμενες στο ίδιο όργανο.

Η θητεία στην Πρωτοβάθμια ΕΠΑΕ είναι ανεξάρτητη από αυτήν στη Δευτεροβάθμια ΕΠΑΕ.

- 2.** Οι εργασίες των οργάνων είναι αμειβόμενες και γίνονται εκτός ωραρίου εργασίας. Με απόφαση Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Οικονομίας – Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της αμοιβής του Προέδρου, των μελών και του Γραμματέα του οργάνου.

Β' ΜΕΡΟΣ

6. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΩΣ ΒΑΣΗ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΓΝΩΜΗΣ Η' ΚΡΙΣΗΣ.

- 1.** Επειδή τα μέλη των ΕΠΑΕ κατά την έκφραση γνώμης ή κρίσης στην ουσία αξιολογούν την πρόταση της υπό κρίση μελέτης, η διαδικασία και η μέθοδος αξιολόγησης μπορούν να είναι:
 - σχεδιαστικού τύπου (εάν σχεδιάζε ο κριτής πώς θα το έκανε),
 - του τύπου της εκπλήρωσης κριτηρίων και σταθερών προτύπων, οπότε η κρίση αφορά κατά πόσο η πρόταση ανταποκρίνεται στα εκ των προτέρων τεθέντα κριτήρια (ex – ante criteria),
 - του τύπου της αποτελεσματικότητας εάν δηλαδή η πρόταση πετυχαίνει το στόχο της και κατά πόσο,
 - του τύπου κόστους οφέλους όπου εξετάζεται κατά πόσο η πρόταση πετυχαίνει το μέγιστο όφελος υπό το ελάχιστο κόστος και εάν αυτό είναι βιώσιμο (θα διαρκέσει δηλαδή).
- 2.** Επειδή η κρίση της ΕΠΑΕ είναι βασίμως αρχιτεκτονική κρίση επιβάλλεται να έχει εκτός από τις παραπάνω διαστάσεις και ορισμένες παραμέτρους, που αφορούν την αρχιτεκτονική κρίση ως εξελικτική και λογική διαδικασία, το περιβαλλοντικό και πολιτικό της περιεχόμενο, αλλά και παραμέτρους που ανάγονται στην παράδοση (ιστορικό περιεχόμενο), στην αντίληψη του κοινού, στις αρχές του καλού επαγγελματισμού, της επιστήμης και της τέχνης. Εκτός από τα παραπάνω συνάγεται σαφώς ότι τα μέλη των ΕΠΑΕ κατά την κρίση μιας πρότασης εντός των αισθητικών κριτηρίων και αρχών (δηλ. αρχή αναλογίας, αρχή της ισορροπίας, ρυθμός, έμφαση, αρμονία, ενότητα, ποικιλομορφία, αντίθεση, πετυχημένη χρήση χρώματος και/ή φωτός) και των αρχών μορφής και λειτουργίας θα πρέπει να έχουν υπόψη τους και τις προηγούμενες αρχές και κριτήρια.
- 3.** Μια πρώτη απόπειρα διατύπωσης ορισμένων κριτηρίων και κατάταξης αυτών σε σύνολα, ικανά για θεώρηση και υποβοήθηση μιας κρίσης, είναι και η εξής:
 - α)** θεσμοθετημένα ή ειδικά κριτήρια.

Είναι αυτά που θέτουν τα οικεία Διατάγματα όρων δόμησης και χρήσης, οι αποφάσεις περιορισμών και όρων δόμησης (π.χ. διατηρητέα και μνημεία) κ.ά. κείμενα (π.χ. εγκύκλιοι) σε ορισμένες περιοχές. Ακόμα διάφοροι κανονισμοί και αποφάσεις ρυθμίσεων μορφολογικών και λειτουργικών θεμάτων, χρήση υλικών ή χρωμάτων κ.ο.κ. Τα κριτήρια αυτά είναι υποχρεωτικά για τους μελετητές και η μη συμμόρφωση της μελέτης σε αυτά οδηγεί την επιτροπή σε αρνητική γνώμη ή κρίση απορριπτική.

β) μη θεσμοθετημένα ή γενικά κριτήρια.

Πρόκειται για κοινώς αποδεκτά γενικά κριτήρια που εμπίπτουν στην περιγραφή των προηγούμενων παραγράφων και αφορούν κυρίως:

την πολεοδομία και τον αστικό σχεδιασμό,

την αρχιτεκτονική και το περιβάλλον,

την παράδοση και αρχιτεκτονική κληρονομιά,

την οικονομία και την αποτελεσματικότητα,

τη λογική και την επιστήμη,

την αισθητική και την καλλιτεχνία.

4. Η ανάλυση των μη θεσμοθετημένων ή γενικών κριτηρίων σχηματισμού γνώμης ή κρίσης είναι έργο επίπονο και επικίνδυνο. Επίπονο γιατί αγγίζει περιοχές της φιλοσοφίας, της επιστημολογίας και της τέχνης, ενώ παράλληλα υπόκειται στην επιρροή της Πολιτισμικής Σχετικότητας δεδομένου ότι κριτήρια και πρακτικές διαφέρουν από πολιτισμό σε πολιτισμό. Από την άλλη μεριά είναι επικίνδυνο γιατί η υπερβολική εξειδίκευση των κριτηρίων και η απαίτηση εφαρμογής τους κινδυνεύει να οδηγήσει σε καταναγκασμό της γνώμης ή κρίσης (ντετερμινισμός κατά της ελεύθερης βούλησης) και ως εκ τούτου της αρχιτεκτονικής δημιουργίας.

5. Για τους λόγους αυτούς στην παρούσα μελέτη θα τεθούν τα περιγράμματα μόνο της ομάδας των κριτηρίων. Έτσι, θα αφεθούν ελεύθερα τα μέλη των ΕΠΑΕ στο σχηματισμό γνώμης ή κρίσης κατά την επαγγελματική τους επάρκεια.

α) Η ομάδα των κριτηρίων της πολεοδομίας και του αστικού σχεδιασμού αφορά τις τοπικές επιπτώσεις της πρότασης, τις οχλήσεις, τις χρήσεις, τα προβλήματα στάθμευσης – κυκλοφορίας κ.ο.κ.

- β)** Η ομάδα των αρχιτεκτονικών κριτηρίων αφορά την ανταπόκριση της πρότασης στο ζητούμενο του σχεδιασμού (πρόγραμμα), την ανταπόκριση στους όρους δόμησης και στις απαιτήσεις του μικροπεριβάλλοντος, τη σύνθεση των όψεων και των μορφών, την οργάνωση των χώρων (εσωτερικού – εξωτερικού – ημιυπαίθριων – εξώστες) την ένταξη στην περιοχή κ.ο.κ.
- γ)** Η ομάδα των κριτηρίων παράδοσης και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς περιλαμβάνει την αντιμετώπιση της παράδοσης και της ιστορίας στην περιοχή της κρινόμενης πρότασης, την υποδοχή και μεταχείριση των παραδοσιακών παραμέτρων αρχιτεκτονικής, που υπάρχουν στην περιοχή (π.χ. διατηρητέα, μνημεία ιστορικά, αρχιτεκτονικά κατάλοιπα – τείχη, πύργοι, ερείπια, αρχαιότητες κ.ο.κ.) καθώς και το σεβασμό της ιστορικής συνέχειας του χτισμένου περιβάλλοντος.
- δ)** Η ομάδα των αρχών του καλού επαγγελματισμού αφορά στα θέματα αντιμετώπισης των προβλημάτων με βάση τις αρχές του καλού επαγγελματία (επιστήμη – τέχνη – δεοντολογία – επαγγελματική πίστη κ.ο.κ.) και την ανταπόκριση στις ανάγκες και επιθυμίες του εντολέα.
- ε)** Η οικονομία και αποτελεσματικότητα αφορά στον τρόπο επίλυσης των προβλημάτων σχεδιασμού, τη συμπεριφορά και αντιμετώπιση των θεμάτων οικονομίας του σχεδιασμού και της κατασκευής και της αποτελεσματικότητας των μέσων, υλικών, ενέργειας κ.λπ.
- στ)** Τα κριτήρια της επιστημονικής λογικής αφορούν τομείς της επιστήμης της αρχιτεκτονικής και της οικοδομικής, που χρησιμοποιούνται για να πετύχουν τους στόχους του σχεδιασμού.
- ι)** Τα κριτήρια της αισθητικής και της καλλιτεχνίας προέρχονται από το γεγονός ότι η αρχιτεκτονική αναγνωρίζεται ως επιστήμη και τέχνη και ότι η αρχιτεκτονική διακρίνεται από τις άλλες τέχνες. Τα κριτήρια της αισθητικής που αναφέρθηκαν παραπάνω δηλ. αναλογία, ισορροπία, ρυθμός, έμφαση, αρμονία, ενότητα, ποικιλομορφία, αντίθεση, πετυχημένη χρήση χρωμάτων και/ή φωτός θέτουν το περίγραμμα, μέσα στο οποίο μπορούν να τοποθετηθούν οι σωστές γνώμες ή κρίσεις.

7. ΆΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΚΡΙΣΗ.

- 1.** Ο πολίτης μπορεί κατά το Σύνταγμα να προσφύγει στις διοικητικές αρχές και να ζητά την ανάκληση ή ακύρωση ή την τροποποίηση μιας διοικητικής πράξης. Κατ' αναλογία μπορεί ο ενδιαφερόμενος πολίτης ή ο πληρεξούσιος μελετητής να προσφεύγει κατά της γνώμης – κρίσης της πρωτοβάθμιας ΕΠΑΕ, εάν αυτή δεν τους ικανοποιεί ή είναι αντίθετη με τη θέλησή τους. Οι προσφυγές κατά πράξεων της πρωτοβάθμιας ΕΠΑΕ είναι ειδικές διοικητικές προσφυγές καθόσον προβλέπονται από ειδικές διατάξεις που
 - α)** καθορίζουν την αρχή ενώπιον της οποίας ασκούνται (προθεσμία, προϋποθέσεις, διαδικασία κ.λπ.)
 - β)** επιτρέπουν τον έλεγχο της νομιμότητας της προσβαλλόμενης πράξης.
- 2.** Ενώπιον της πρωτοβάθμιας ΕΠΑΕ μπορεί να προσφύγει πολίτης ή πληρεξούσιος μηχανικός και κατά της κρίσης της πολεοδομικής αρχής, που γίνεται σύμφωνα με την παρ. 1 άρθρου 3 του Ν. 1577/85 ή ακόμα για περιπτώσεις, που παραπέμπει η πολεοδομική αρχή (απαιτήσεις αισθητικής, ένταξη στο φυσικό και οικιστικό περιβάλλον). Αλλά το κύριο όργανο εξέτασης προσφυγών και ενστάσεων κατά των αποφάσεων της πρωτοβάθμιας ΕΠΑΕ είναι η δευτεροβάθμια ΕΠΑΕ, η οποία εξετάζει τις προσφυγές κατά των αποφάσεων του πρωτοβάθμιου οργάνου.
- 3.** Η διαδικασία είναι γενικά αυτή που προβλέπεται για όλα τα συλλογικά όργανα του Δημοσίου. Εξειδικεύεται για τις ενστάσεις προς τις ΕΠΑΕ ότι αυτές πρέπει να κατατίθενται στην αρμόδια Πολεοδομική αρχή εντός 30 ημερών από την έκδοση της κάθε απόφασης, γνώμης ή κρίσης. Ακόμα προσφυγή κατά απόφασης των δευτεροβάθμιων ΕΠΑΕ επί ενστάσεων μπορεί να γίνει μόνο δικαστικώς και για λόγους τυπικής νομιμότητας.
- 4.** Η δευτεροβάθμια κρίση επί αποφάσεων που έχουν κριθεί σε πρώτο βαθμό κατά τη λειτουργική της έννοια έχει δύο σκέλη, τα εξής:
 - α)** Κατά πρώτον ελέγχεται τα τυπικά μέρη της προσφυγής, δηλαδή η τυπική νομιμότητα υποβολής των ενστάσεων (υποβολή εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, η νόμιμη κατάθεση στο αρμόδιο όργανο, ο τύπος και το περιεχόμενο της προσφυγής κ.ο.κ.). Οι προθεσμίες κατάθεσης και διεκπεραίωση των υποθέσεων αυτών, η υποχρέωση

απάντησης και κοινοποίησης νομίμως καθορίζονται από την αντίστοιχη νομοθεσία. Εκείνο που πρέπει να γίνεται όμως, για την πληρότητα της πράξης του πρωτοβάθμιου οργάνου, είναι να τονίζεται το δικαίωμα άσκησης προσφυγής / ένστασης ενώπιον του αντίστοιχου οργάνου (δευτεροβάθμια ΕΠΑΕ) και εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (30 ημερών από λήψεως της πράξης).

β) Τον τυπικό έλεγχο νομιμότητας ακολουθεί η εξέταση του θέματος επί της ουσίας. Κύρια αρμοδιότητα του δευτεροβάθμιου οργάνου είναι να εκφέρει γνώμη επί του ορθού της κρίσης του πρωτοβάθμιου οργάνου. Για την εξέταση χρησιμοποιούνται εδώ κριτήρια και μέθοδοι, που αναφέρονται στο προηγούμενο κεφάλαιο. Εάν το δευτεροβάθμιο όργανο αποφανθεί ότι η πρωτοβάθμια κρίση είναι σωστή, τότε την αποδέχεται και κατακυρώνει την απόφαση. Εάν το ίδιο όργανο κρίνει ότι η πρωτοβάθμια επιτροπή έσφαλε κατά την κρίση της, τότε επανεξετάζει την απόφαση του πρωτοβάθμιου οργάνου, η οποία και εξαφανίζεται. Σε κάθε περίπτωση πάντως η απόφαση του δευτεροβάθμιου οργάνου είναι οριστική και τελεσίδικη.

γ) Υπάρχουν περιπτώσεις όπου το δευτεροβάθμιο όργανο αποδέχεται εν μέρει την πρωτοβάθμια κρίση. Τότε προβαίνει στη θεραπεία της υπό εξέταση κρίσης με την τροποποίηση του όλου ή αντικατάστασης μέρους αυτής. Και πάλι εδώ η απόφαση αυτή του δευτεροβάθμιου οργάνου, είναι οριστική και τελεσίδικη και η πράξη αυτής αντικαθιστά την αντίστοιχη του πρωτοβάθμιου οργάνου, η οποία εξαφανίζεται.

5. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες οι ΕΠΑΕ ασκούν πρωτοβάθμιο έλεγχο, όπως ορίζεται στην παρ. 6 του άρθρου 2 της ΚΥΑ 20 Μαΐου 1987 "Σύσταση, σύνθεση και λειτουργία ΕΠΑΕ" (εκτός του εδαφίου γ), θα πρέπει να προβλέπεται ανάλογη δυνατότητα δευτεροβάθμιας κρίσης. Άποψη της Ο.Ε. είναι ότι οι προσφυγές κατά αποφάσεων της δευτεροβάθμιας ΕΠΑΕ σε περιπτώσεις όπως οι ανωτέρω μπορούν να ασκούνται και ενώπιον του Σ.Χ.Ο.Π. Υπουργείου ή του Α.Π.Α.Σ. (Ανώτατο Πολεοδομικό και Αρχιτεκτονικό Συμβούλιο) κατά περίπτωση. Οι παραπάνω πρόνοιες πρέπει να αναφέρονται σαφώς στην προτεινόμενη βελτίωση της υφιστάμενης νομοθεσίας και να εξειδικεύεται η διαδικασία των προσφυγών.

8. ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΩΝ ΕΠΑΕ.

- 1.** Οι ΕΠΑΕ ως όργανα προληπτικού ελέγχου έχουν μεγάλη σπουδαιότητα, η οποία δεν έχει γίνει πλήρως αντιληπτή. Η θέση που κατέχουν στη διαδικασία ελέγχου της ποιότητας του χτισμένου περιβάλλοντος και η βαρύτητα των αποφάσεων που λαμβάνουν, καθιστούν αναγκαίο να γίνει αντιληπτό από όλους τους εμπλεκόμενους το γεγονός της εξαιρετικής σημασίας, που έχει για τη χώρα μας η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος.
- 2.** Η γενική ενημέρωση ως προς τη λειτουργία των επιτροπών και γενικά των συλλογικών οργάνων του δημοσίου (νομιμότητα σύνθεσης και λειτουργίας, κριτήρια και διαδικασία λήψης των αποφάσεων, όρια δικαιοδοσίας κ.λπ.) θα πρέπει να ενδιαφέρει το σύνολο των μηχανικών, οι περισσότεροι από τους οποίους δεν έχουν αντιληφθεί και κατανοήσει πλήρως το σκοπό ύπαρξης και της λειτουργίας των ΕΠΑΕ. Δεν έχουν κατανοήσει ακόμα το δύσκολο έργο, που καθημερινά καλούνται να επιτελέσουν τα μέλη τους. Η έλλειψη της ενημέρωσης και κατανόησης του ρόλου οδηγεί σε διαφωνίες και δυσαρέσκειες από πλευράς των κρινομένων. Πολλές φορές η μη σύννομη και σωστή λειτουργία των οργάνων αυτών επιτείνουν την εκδηλούμενη δυσαρέσκεια. Είναι λοιπόν λογικά εξαγόμενο το συμπέρασμα ότι η αμφίπλευρη ενημέρωση μπορεί να περιορίσει ή και να εξαλείψει παντελώς την παραπάνω δυσαρέσκεια.
- 3.** Από τα παραπάνω γίνεται φανερό ότι επιβάλλεται η ενημέρωση και η επαγγελματική κατάρτιση των μελών των συλλογικών οργάνων, ιδιαίτερα των ΕΠΑΕ και των ΣΧΟΠ, σε θέματα που αφορούν στη σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία των οργάνων αυτών. Σήμερα τα μέλη των ΕΠΑΕ γνωρίζουν για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων μόνο εμπειρικά και από αποσπασματική μελέτη λόγω προσωπικού ενδιαφέροντος. Η γνώση αυτή είναι κυρίως ακουστική και αποσπασματική ως προς την πληροφόρηση, αλλά και προερχόμενη κυρίως από μελέτες ορισμένων περιπτώσεων. Κανένας δεν έχει μελετήσει το θέμα ολοκληρωμένα και έγκυρα. Για το λόγο αυτό η χρησιμότητα του παρόντος

έργου είναι εξαιρετικά επωφελής για την περίπτωση της ενημέρωσης των συναδέλφων μηχανικών.

- 4.** Η επίτευξη της κατά το δυνατόν αντικειμενικής κρίσης εξαρτάται από τα προσόντα, τις δεξιότητες, τη σοβαρότητα και την υπευθυνότητα των μελών του συλλογικού οργάνου. Ακόμη από την εφαρμογή των κριτηρίων, αλλά και την κατάλληλη μεθοδολογία και τις δυνατότητες χρήσης και εφαρμογής τους από τα μέλη.
- 5.** Ο έλεγχος των υποθέσεων από την ΕΠΑΕ ολοκληρώνεται σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση οι υποθέσεις ελέγχονται κατά την τυπική τους νομιμότητα και κατόπιν τίθεται σε λειτουργία η παραγωγή της κρίσης της υπό εξέταση πρότασης. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ο ρόλος του προέδρου της επιτροπής, ο οποίος είναι εξαιρετικά σημαντικός. Και τούτο διότι όχι μόνο πρέπει να γνωρίζει και να κατευθύνει την όλη διαδικασία, αλλά και να εξασφαλίζει την τήρηση των κανόνων λειτουργίας των συλλογικών οργάνων. Είναι καλό τα μέλη του οργάνου να γνωρίζουν το νομικό καθεστώς, που διέπει τις εξεταζόμενες υποθέσεις για να μπορούν να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους. Σε αντίθετη περίπτωση ο ρόλος του προέδρου καθίσταται ακόμα πιο δύσκολος.
- 6.** Είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αντικειμενική λειτουργία του οργάνου τα μέλη της επιτροπής πριν από τη συνεδρίαση να μελετούν τις υποθέσεις και τους φακέλους των θεμάτων της Η.Δ., ώστε να μπορούν να εκφράσουν την άποψή τους και να μη συμπαρασύρονται σε κρίσεις και γνώμες από άγνοια ή έλλειψη ενημέρωσης. Κάθε θέμα είναι ιδιαίτερη περίπτωση και μπορεί να διέπεται από διαφορετική νομοθεσία και για το λόγο αυτό η σπουδαιότητα του οργάνου είναι μεγάλη. Κάθε περίπτωση κρίσης μπορεί να απαιτεί διαφορετική μεθοδολογική προσέγγιση, αλλά και διαφορετικά κριτήρια σχηματισμού γνώμης ή κρίσης.
- 7.** Είναι ως εκ τούτου απαραίτητο οι πρόεδροι και τα μέλη των επιτροπών να μελετήσουν και να κατανοήσουν σε βάθος το σκοπό και τη χρησιμότητα του προληπτικού ελέγχου, τα όρια των αρμοδιοτήτων του οργάνου, το επίπεδο λειτουργίας του σε κάθε περίπτωση (γνώμη, σύμφωνη γνώμη, κρίση, έγκριση κ.λπ.) και την ποιοτική διάσταση του έργου τους. Για την καλύτερη υποβοήθηση του έργου των προέδρων και των μελών των επιτροπών αυτών (ΕΠΑΕ) θα πρέπει να οργανώνονται κατάλληλες δομές πληροφόρησης και ενημέρωσης με πρωτοβουλία των ΤΕΕ μέσω του

λειτουργικού τους συστήματος (γραφείο ενημέρωσης, επιτροπή εμπειρογνομόνων, Μ.Ε. κ.λπ.) όπου είναι δυνατόν.

- α)** Να ανταλλάσσονται απόψεις επί σημαντικών θεμάτων κρίσης και να δημοσιεύονται πρακτικά κρίσης των θεμάτων ως παραδείγματα άριστων πρακτικών.
- β)** Να επιμορφώνονται τα μέλη των επιτροπών αυτών πριν αναλάβουν καθήκοντα επί σημαντικών παραμέτρων συγκρότησης, λειτουργίας και μεθοδολογίας – κριτηρίων σχηματισμού κρίσης. Σχετική πρόταση αναλύεται στο επόμενο κεφάλαιο.
- γ)** Δημιουργία αρχείου – βάσης δεδομένων με τις πιο σημαντικές και χαρακτηριστικές υποθέσεις, όπου οι ΕΠΑΕ αποφάσισαν τι και πώς. Η δημιουργία μιας “νομολογίας” με τις σπουδαιότερες υποθέσεις και τα σχετικά πρακτικά των ΕΠΑΕ αποτελεί σημαντική δεξαμενή πληροφόρησης, στην οποία μπορούν να ανατρέχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι και ιδιαίτερα οι νέοι μηχανικοί, οι ελεγκτές και τα μέλη των επιτροπών. Για το έργο αυτό προτείνεται η σύσταση ανάλογης ομάδας εργασίας από το ΤΕΕ, η οποία θα οργανώσει μια πρώτη δεξαμενή δεδομένων αυτής της μορφής
- δ)** Η δημιουργία μιας τέτοιας βάσης δεδομένων έχει πολλαπλά οφέλη. Παράλληλα γίνεται παράγων βελτίωσης της ποιότητας του παραγόμενου διοικητικού προϊόντος (έργου) από τις ΕΠΑΕ, ωθεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (μελετητές, κριτές, ελεγκτές, υπηρεσίες, επιτροπές, Διοίκηση) προς τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας και της αποδοτικότητας του έργου της.

9. ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΜΙΚΡΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ.

- 1.** Στο τέλος του δεύτερου μέρους των παραδοτέων της ομάδας εργασίας για τη διατύπωση προτάσεων αναβάθμισης της λειτουργίας των ΕΠΑΕ διατυπώνεται η εισήγηση για τη διοργάνωση τριήμερου σεμιναρίου (Τριημερίδας), ο σκοπός και η οργάνωση του οποίου αναλύεται παρακάτω.
- 2.** Το σεμινάριο επιμόρφωσης των στελεχών των ΕΠΑΕ, είτε αυτά προέρχονται από τον υπαλληλικό κλάδο είτε προέρχονται από τον κλάδο των ελεύθερων επαγγελματιών, κρίνεται εξαιρετικά σημαντικό. Είναι ο υπ’

αριθμόν ένα παράγων της αναβάθμισης της λειτουργίας των ΕΠΑΕ, καθόσον η σωστή λειτουργία των συλλογικών οργάνων αυτών θα αποτελέσει το κύριο εργαλείο ελέγχου της ποιότητας της αρχιτεκτονικής και της αναβάθμισης του χτισμένου περιβάλλοντος γενικότερα. Τα όργανα αυτά είναι όργανα ελέγχου του χτισμένου περιβάλλοντος και από την καλή τους λειτουργία εξαρτάται η αναβάθμιση της ποιότητάς του.

- 3.** Για τους λόγους αυτούς είναι απαραίτητο τα άτομα, που θα στελεχώσουν τις ΕΠΑΕ, να έχουν την κατάλληλη ενημέρωση, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα λειτουργίας, διαχείρισης των συσκέψεων, νομιμότητας της διοικητικής δράσης και της αρχιτεκτονικής κρίσης. Το παραδοτέο υλικό της παρούσας ομάδας εργασίας νομίζουμε ότι αποτελεί το βασικό υλικό ενημέρωσης. Πέραν αυτού όμως απαιτείται και η ανάδειξη του διαλόγου, ανταλλαγής εμπειριών, παρουσίαση παραδειγμάτων και συζήτηση επί συγκεκριμένων περιπτώσεων, έτσι ώστε να επιτευχθεί πλήρως ο στόχος της επικοινωνίας, της διδασκαλίας και της αλλαγής των συμπεριφορών των μελών τους κατά τη λειτουργία των οργάνων αυτών.

Τα επιμέρους στοιχεία του σχεδιασμού του προγράμματος των σεμιναρίων έχουν ως εξής:

1. Στόχος

Στόχος των σεμιναρίων είναι η ενημέρωση και κατάρτιση των στελεχών των ΕΠΑΕ και η βελτίωση των γνώσεων και της εμπειρίας, που έχουν και που αφορούν στα συλλογικά όργανα εν γένει και το όργανο των ΕΠΑΕ, τη σύσταση, συγκρότηση και τη λειτουργία τους. Το έργο που επιτελούν και πώς μπορεί μέσω αυτών να αναβαθμιστεί η ποιότητα του αρχιτεκτονικού έργου και γενικότερα η ποιότητα του αστικού και χτισμένου περιβάλλοντος.

2. Αναμενόμενα αποτελέσματα

Μετά το πέρας των σεμιναρίων αναμένεται να έχει αλλάξει η συμπεριφορά των ατόμων, που μετέχουν στα συλλογικά όργανα και να γίνει πιο εποικοδομητική και συνεργάσιμη σε ό,τι αφορά στη λειτουργία των συλλογικών οργάνων και την επίτευξη της αρχιτεκτονικής κρίσης · αλλά και των προτάσεων που έρχονται σε αυτήν και αφορούν στον έλεγχο της δημιουργίας του χτισμένου (αρχιτεκτονικού) περιβάλλοντος. Αποτέλεσμα αυτού είναι η πιο αποδοτική και βελτιωμένη λειτουργία των ΕΠΑΕ.

3. Ομάδες στόχοι

Τα σεμινάρια απευθύνονται σε αρχιτέκτονες, που είναι είτε υπάλληλοι του Δημοσίου ή των ΟΤΑ α' και β' βαθμού είτε ελεύθεροι επαγγελματίες της καθημερινής πράξης. Τα άτομα αυτά αναμένεται να συγκροτήσουν τα συλλογικά όργανα των ΕΠΑΕ είτε ως πρόεδροι αυτών είτε ως μέλη προερχόμενα από το Δημόσιο, τους ΟΤΑ ή τα επιμελητήρια και τους Συλλόγους Αρχιτεκτόνων.

4. Δομή της επιμορφωτικής δράσης

Η επιμορφωτική δράση αποτελείται από ένα κοινό πρόγραμμα απευθυνόμενο προς όλους τους συμμετέχοντες των ομάδων στόχων, το οποίο απαρτίζεται από τρεις προοδευτικά εξελισσόμενες ενότητες, που θα περιγραφούν παρακάτω, στο πρόγραμμα ανάπτυξης του διδακτικού περιεχομένου.

5. Τόπος διεξαγωγής

Το Πρόγραμμα θα διεξαχθεί στη Θεσσαλονίκη, στην έδρα του ΤΕΕ/Τμ. Κ. Μακεδονίας, στην αίθουσα διαλέξεων του κτιρίου (3^{ος} όροφος) ΤΕΕ (οδός: Ζεύξιδος 8) κατά τις ώρες 17:00 έως 21:00.

6. Μεθοδολογία κατάρτισης

Η μεθοδολογία περιλαμβάνει διάλεξη με αμφίδρομη μορφή, υπό τύπον σεμιναρίου, για την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών από τους συμμετέχοντες. Η έμφαση δίδεται στο διάλογο και στην ανταλλαγή εμπειριών. Ζητείται η παρουσίαση παραδειγματικών προτύπων και περιπτώσεων από την καθημερινή πράξη και ο σχολιασμός επ' αυτών. Ακόμα και η περιγραφή άριστων πρακτικών. Είναι απαραίτητη η εγρήγορση και συμμετοχή του ακροατηρίου, ώστε να μάθουν από την πράξη της λειτουργίας των οργάνων αυτών και από τις εμπειρίες των συμμετεχόντων στα συλλογικά όργανα του Δημοσίου γενικώς.

7. Δημιουργία των ομάδων

Συνιστάται η δημιουργία μεικτών ομάδων δηλαδή από παλιούς και νέους επαγγελματίες και από υπαλλήλους και μη. Οι παλιοί θα συνεισφέρουν με την πείρα και το παράδειγμα και οι νέοι με τις ερωτήσεις και τις απορίες τους. Μέγεθος των ομάδων έως 35 άτομα. Εάν υπάρχει μεγάλη συμμετοχή, το πρόγραμμα τότε αυτό μπορεί να επαναλαμβάνεται σε κύκλους.

8. Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο του προγράμματος ακολουθεί τρία εξελικτικά στάδια, διάρκειας μιας ημέρας το καθένα, με το παρακάτω περιγραφόμενο περιεχόμενο:

Στάδιο Α': Αναφορά στο νομικό πλαίσιο σύστασης και λειτουργίας των ΕΠΑΕ. Τρόποι συγκρότησης και λειτουργίας. Επιλογή των μελών. Κριτήρια Επιλογής. Πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια όργανα. Ο ρόλος του καθενός. Αρμοδιότητες των οργάνων αυτών. Προσφυγές. Περί νομιμότητας των οργάνων και των αποτελεσμάτων τους. Νομοθεσία – νομολογία. Αποφάσεις Διοικητικών Δικαστηρίων επί πράξεων συλλογικών Οργάνων. Παραδείγματα – Συζήτηση.

Στάδιο Β': Η διαδικασία σύγκλησης και λειτουργίας των ΕΠΑΕ ως συλλογικών οργάνων. Νομιμότητα που αφορά στη σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία της. Διαδικασία εισαγωγής των θεμάτων και η Η.Δ. Τυπική λειτουργία και εξασφάλιση της τυπικής νομιμότητας. Αποσαφήνιση του φάσματος των λειτουργιών των ΕΠΑΕ (γνώμη, σύμφωνη γνώμη, κρίση). Βοηθητικά της λειτουργίας των ΕΠΑΕ (πρωτόκολλο, όργανα, αλληλογραφία, Ημερήσια Διάταξη, εισήγηση της Υπηρεσίας, σχηματισμός απόφασης, μειοψηφίες, ομόφωνες αποφάσεις κ.λπ.). Παραδείγματα – συζήτηση.

Στάδιο Γ': Η κρίση των ΕΠΑΕ επί της αρχιτεκτονικής πρότασης και ο σχηματισμός της. Τοποθέτηση του ρόλου των ΕΠΑΕ στη σωστή τους βάση. Η αρχιτεκτονική κρίση. Κριτήρια (πολεοδομικά, αισθητικά, αρχιτεκτονικά, περιβαλλοντικά κ.λπ.) για το σχηματισμό της αρχιτεκτονικής κρίσης. Κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική, περιβαλλοντική, ηθική κ.ά. διάσταση της κρίσης. Διατύπωση ενός προτύπου της διαδικασίας λήψης απόφασης στο θέμα της αρχιτεκτονικής κρίσης. Παραδείγματα – συζήτηση.

9. Εισηγητές – Διδάσκοντες

Ειδικοί επιστήμονες, πεπειραμένα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, της Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού. Στελέχη που έχουν διατελέσει μέλη ή πρόεδροι σε ΕΠΑΕ, ΣΧΟΠ ή άλλα συλλογικά όργανα του Δημοσίου κάθε μορφής.

10. Έλεγχος αποτελέσματος

Αξιολόγηση από τους συμμετέχοντες στο τέλος της περιόδου. Απάντηση σε ειδικά διαμορφωμένο απλό ερωτηματολόγιο.

11. Πληροφορίες για το πρόγραμμα και δηλώσεις – αιτήσεις συμμετοχής στα τηλέφωνα κ. (αρμόδιος).

12. Επιστημονικός Υπεύθυνος: Δρ. Κων. Παρθενόπουλος

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Το νομικό πλαίσιο που διέπει τη σύσταση, συγκρότηση και λειτουργία των ΕΠΑΕ, όπως ισχύει σήμερα, καλύπτει τις ανάγκες για άσκηση του προληπτικού ελέγχου της πολεοδομικής και αρχιτεκτονικής πράξης.
2. Η ΚΥΑ υπ' αριθμ. 31252/1530/20.5.87 με θέμα: «Σύσταση, σύνθεση και λειτουργία Επιτροπών Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου» έχει συνταχθεί προγενέστερα του Ν. 2690/99 (περί «κύρωσης του κώδικα διοικητικής διαδικασίας και άλλες διατάξεις») και του Ν. 3528/2007 ("Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ" ΦΕΚ 26 Α'/9.2.2007) και για το λόγο αυτό παρουσιάζει ελλείψεις και ασάφειες. Θεωρούμε αναγκαία την αντικατάστασή της και την έκδοση νέας Υπουργικής Απόφασης, σύμφωνα με τον ισχύοντα σήμερα «Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας» (με τη συμπλήρωση της Νομοθεσίας και της Νομολογίας της λειτουργίας των Συλλογικών Οργάνων του Δημοσίου).
3. Προτείνουμε για τις Πρωτοβάθμιες Επιτροπές τη διαφοροποίηση του αριθμού των μελών τους με βάση το μέγεθος του Νομού, στον οποίο

αυτές συγκροτούνται. Στους μεγάλους νομούς, όπου υπάρχει πληθώρα υποθέσεων, να συγκροτούνται περισσότερα του ενός όργανα. Επίσης, επιβάλλεται η σύσταση και συγκρότηση ειδικά στελεχωμένων ΕΠΑΕ για την αντιμετώπιση θεμάτων, που αφορούν στα διατηρητέα κτίρια και τους παραδοσιακούς οικισμούς. Εκεί θα αντιμετωπίζονται πιο αποτελεσματικά τα θέματα της προστασίας της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Εάν τούτο δεν είναι δυνατόν τότε η υπάρχουσα ΕΠΑΕ να εξετάζει θέματα διατηρητέων και παραδοσιακών κτιρίων σε ειδική προς τούτο συνεδρίαση.

- 4.** Η συγκρότηση και λειτουργία των Δευτεροβάθμιων ΕΠΑΕ προτείνεται να περιορίζεται στις δευτεροβάθμιες κυρίως κρίσεις. Τα ειδικά θέματα που απαιτούν εξέταση από το δευτεροβάθμιο όργανο να περιοριστούν σημαντικά.
- 5.** Βασικό είναι να εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις εκείνες, που θα βοηθήσουν την εύρυθμη και αποτελεσματικότερη λειτουργία των ΕΠΑΕ. Ο καθορισμός του χώρου συνεδριάσεων, η γραμματειακή υποστήριξη των Επιτροπών και η υλικοτεχνική υποδομή με σύγχρονα μέσα, είναι αναγκαία για κάθε Επιτροπή ξεχωριστά. Προτείνεται, επίσης, ο προσδιορισμός του χρόνου συνεδριάσεων εκτός ωραρίου λειτουργίας των Δημόσιων Υπηρεσιών, σε συνάρτηση με την οικονομική αποζημίωση των μελών.
- 6.** Τα μέλη των ΕΠΑΕ πρέπει να διαθέτουν ένα μεγάλο αριθμό κοινών, ιδιαίτερων προσόντων και δεξιοτήτων, πρόσθετων, πέραν αυτών που προβλέπονται από το νόμο ως ελάχιστων απαιτητών. Η γνώση χειρισμού των νομοτεχνικών και διαδικαστικών θεμάτων ελέγχου, θεωρείται απαραίτητη, είτε πρόκειται για αρχιτέκτονες που υπηρετούν ως Υπάλληλοι στο Δημόσιο και τους ΟΤΑ, είτε για αρχιτέκτονες, ελεύθερους επαγγελματίες που προτείνονται από τους οικείους συλλόγους και επιμελητήρια (ΣΑΔΑΣ, Σύλλογοι Αρχιτεκτόνων Τοπικοί, ΤΕΕ).
- 7.** Εκτός των γνώσεων και της εμπειρίας από την ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων της πολεοδομικής νομοθεσίας, των διαταγμάτων και των κανονισμών, θα πρέπει να διαθέτουν επίσης, αντίληψη της πραγματικότητας και δυνατότητα ανάλυσης και σύνθεσης της επαγγελματικής κρίσης. Η κρίση αυτή πρέπει να βασίζεται σε μια συγκεκριμένη μεθοδολογία. Η δυνατότητα ανάπτυξης τεχνικών αξιολόγησης δεδομένων με επιστημονικά, καλλιτεχνικά και οικονομικά κριτήρια θεωρείται επιβεβλημένη.

- 8.** Η ανίχνευση και τεκμηρίωση των προσόντων εκείνων, που τα μέλη των οργάνων επιβάλλεται να διαθέτουν, πρέπει να στοιχειοθετούνται με τον πλέον ενδεδειγμένο τρόπο. Προτείνεται να γίνεται από ειδική επιτροπή μέσω των βιογραφικών των υποψηφίων.
- 9.** Προτείνεται τα μέλη των ΕΠΑΕ να έχουν 10ετή επαγγελματική εμπειρία (που να πιστοποιείται μέσω του ΤΕΕ) και μια από τις παρακάτω διακρίσεις ή δραστηριότητες ως βάση για την παραπέρα αξιολόγηση των προσόντων τους:
- α)** για τους ελεύθερους επαγγελματίες: βραβείο – έπαινος σε πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, ή συμμετοχή σε έκθεση αρχιτεκτονικού έργου, ή διδακτορικό ή μεταπτυχιακό αρχιτεκτονικού σχεδιασμού (ΤΕΙ – ΑΕΙ) ή δημοσίευση σε αρχιτεκτονικό περιοδικό.
- β)** για τους δημόσιους υπαλλήλους: προϋπηρεσία σε θέση ελέγχου αρχιτεκτονικών θεμάτων τουλάχιστον 5 έτη ή κάποιο από τα προσόντα που αφορούν τους ελεύθερους επαγγελματίες (σε περίπτωση ανάλογης πρότερης επαγγελματικής τους απασχόλησης).
- 10.** Πρωταρχική προϋπόθεση των μελών των ΕΠΑΕ είναι να μην έχουν υποστεί πειθαρχικές κυρώσεις μετά από παραπομπή τους σε πειθαρχικό όργανο (παράβαση κώδικα δεοντολογίας) είτε επαγγελματικό είτε υπηρεσιακό.
- 11.** Ο τρόπος επιλογής των μελών προτείνεται να γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου, επιλογή όσων πληρούν τα προσόντα και δεν έχουν υπηρετήσει ήδη δύο θητείες από ειδική επιτροπή και κλήρωση με διαφανείς διαδικασίες.
- 12.** Η διατύπωση των κριτηρίων, όπως αυτά αναφέρονται στο κεφάλαιο 6, είναι απαραίτητο να αποτελέσουν τη βάση σχηματισμού κρίσης ή γνώμης με τις επιφυλάξεις που αναφέρονται στο ίδιο κεφάλαιο. Παράλληλα με αυτά απαιτείται και η κατάλληλη μεθοδολογία.
- 13.** Απαιτείται να διευκρινιστεί η δυνατότητα άσκησης του δικαιώματος προσφυγής σε δευτεροβάθμια κρίση καθώς και η διαδικασία που απαιτείται γι' αυτό. Ακόμα προτείνεται η βελτίωση της νομοθεσίας για την πλήρη κάλυψη του θέματος αυτού, όπως περιγράφεται στο κεφ. 7.
- 14.** Από όσα αναφέρονται έγινε φανερό ότι απαιτείται η ενημέρωση και επαγγελματική κατάρτιση των μελών των ΕΠΑΕ. Για το λόγο αυτό προτείνεται η οργάνωση ενός συστήματος διαρκούς ενημέρωσης μέσω της

λειτουργίας μιας βάσης δεδομένων αλλά και έκτακτης εισαγωγικής εκπαίδευσης με τη διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων μικρής διάρκειας με ανάλογο περιεχόμενο, όπως αναλύεται στο κεφ. 9.

- 15.** Η παρούσα εργασία προτείνεται ως βάση οικοδόμησης ενός συστήματος υποβοήθησης της κρίσης των ΕΠΑΕ για το σκοπό της βελτίωσης του δομημένου περιβάλλοντος και της αρχιτεκτονικής πράξης γενικότερα. Κατατίθεται με την έννοια να βοηθήσει προς την επιδίωξη αυτή όλους όσοι ενδιαφέρονται.

Τα μέλη της Ομάδας Εργασίας

1. Δρ Κων. Παρθενόπουλος	2. Δρ Σαμίρ Μπαγιούκ
3. Φανή Δάλλα	4. Θελξιόπη Κοτρώνη

11. ΑΝΑΦΟΡΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Ν. 1577/1985,
2. Ν. 2831/2000,
3. Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45/9.3.1999,
4. ΚΥΑ υπαρ. 31252/1530 "Σύσταση, σύνθεση και λειτουργία Επιτροπών Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ)". ΦΕΚ 482 Δ' /29.5.1987,
5. Αρ. Πρωτ. 1188/7.5.1996/Ανακοίνωση ΣΑΘ "Λειτουργική Αναβάθμιση των ΕΠΑΕ. Αρμοδιότητα των Αρχιτεκτόνων Μελών των ΕΠΑΕ",
6. Αρ. Πρωτ. 1190/7.5.1996/Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ) *Λειτουργία των ΕΠΑΕ.*
7. Αρ. Πρωτ. 1189/7.5.1996/Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ) *Βελτίωση Λειτουργίας των ΕΠΑΕ.*
8. Παρθενόπουλος ,Κ. Ν., *Νομιμότητα Διοικητικής Δράσης* , Εισήγηση στο πρόγραμμα Π.ΙΝ.ΕΠ. Θεσ/νίκης του Ε.Κ.Δ.Δ.κ Α., Μάρτιος 2007,

9. Παρθενόπουλος, Κ. Ν., *Νέο Πλαίσιο Αρχών και Δράσης της Δ.Δ. – Ο Ελεγκτικός Ρόλος της Διοίκησης Σήμερα*, Εισήγηση στο πρόγραμμα του Π.ΙΝ.ΕΠ. Θεσ/νίκης του Ε.Κ.Δ.Δ.κ Α., 2001,
10. Παρθενόπουλος, Κ. Ν., *Ελληνική Δημόσια Διοίκηση*, Ζήτη, Θεσσαλονίκη 1997,
11. Παρθενόπουλος, Κ. Ν., *Πολιτισμός και Αστικό Περιβάλλον*, Ζήτη, Θεσσαλονίκη 2004,
12. Σολδάτου, Δ., *Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας*, Μ. Δημόπουλου, Θεσσαλονίκη 2000,
13. Σπηλιωτόπουλος, Ε. Π., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, Σάκουλας, Αθήνα 1996,
14. Τάχος, Α. Ι., *Διοικητικό Δίκαιο*, Σάκουλας, Θεσσαλονίκη 2003,
15. Collins P., *Architectural Judgment*, Faber and Faber, London 1971.

12. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

(παράθεση νόμων, υπουργικών αποφάσεων, διατάξεων κ.λπ.)

1. Ν. 1577/1985,
2. Ν. 2831/2000,
3. Ν. 2690/1999 (ΦΕΚ Α' 45/9.3.1999),
4. ΚΥΑ υπαρ. 31252/1530 "Σύσταση, σύνθεση και λειτουργία Επιτροπών Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠΑΕ)". ΦΕΚ 482 Δ' /29.5.1987,
5. Αρ. Πρωτ. 1188/7.5.1996/Ανακοίνωση ΣΑΘ "Λειτουργική Αναβάθμιση των ΕΠΑΕ. Αρμοδιότητα των Αρχιτεκτόνων Μελών των ΕΠΑΕ",

- 6.** Αρ. Πρωτ. 1190/7.5.1996/Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ)
Λειτουργία των ΕΠΑΕ.

- 7.** Αρ. Πρωτ. 1189/7.5.1996/Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (ΣΑΘ)
Βελτίωση Λειτουργίας των ΕΠΑΕ.